

**SAĞLIK BAKIM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
YAŞLI AYRIMCILIĞINA İLİŞKİN TUTUMLARI VE ETKİLEYEN
FAKTÖRLER ***

**ATTITUDES OF HEALTH CARE SERVICES STUDENTS TOWARDS
AGEISM AND AFFECTING FACTORS**

Dr. Öğr. Üyesi. Ahmet SEVEN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Afşin Sağlık Yüksekokulu,
Hemşirelik Bölümü, ahmetseven@ksu.edu.tr Kahramanmaraş/Türkiye
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2599-1918>

Öğr. Gör. Hanifi DÜLGER

Bartın Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
hdulger@bartin.edu.tr

Bartın/Türkiye, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2442-6538>

Özet

Çalışma, sağlık bakım hizmetleri bölümü öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve etkileyen faktörlerini belirlemek amacıyla yapıldı. Araştırma, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 160 sağlık bakım hizmetleri bölümü öğrencisiyle tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte yapıldı. Veriler sosyo-demografik özellikleri içeren kişisel bilgi formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) kullanılarak toplandı. Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (IBM SPSS Statistics 20) paket program kullanılarak yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, ortalama, frekans tabloları ve tanımlayıcı istatistiklerden yararlandı. Öğrencilerin YATÖ toplam puan ortalaması 84,76±8,47 olup (Min-Max; 60-110), yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları 33,03±5,10 iken, yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları 16,85±3,82 ve yaşının yaşamını sınırlama alt boyutu puan ortalamaları 34,88±3,46 olduğu görüldü. “Cinsiyet” değişkenine göre yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu, kadınların yaşlı ayrımcılığına ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları tespit edildi (p<0,05). “Çalışma durumu” değişkeni ile YATÖ toplam ve tüm alt boyutlar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, çalışan katılımcıların yaşlı ayrımcılığı tutumlarının daha olumlu olduğu saptandı (p<0,05). “Aile yapısı” değişkeniyle YATÖ toplam ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu, geniş aile yapısına sahip olanların yaşlı ayrımcılık tutumlarının olumlu olduğu belirlendi (p<0,05). Çalışmada sağlık bakım hizmetleri bölümü öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumlarının yüksek olduğu; cinsiyet, çalışma durumu ve aile yapısının öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını etkilediği görüldü.

Anahtar kelimeler: yaşlı, yaşlı ayrımcılığı, tutum, öğrenci

* Bu çalışma 1. Uluslararası, 2. Ulusal Halk Sağlığı Hemşireliği Kongresinde Özet Bildiri Olarak Sunulmuştur.

Abstract

This research aims to determine the attitudes of health care services students towards ageism and affecting factors. It is a descriptive and cross-sectional research, which has been conducted with the participation of 160 students. The data have been collected through the questionnaire that covers socio-demographic features and Ageism Attitude Scale (AAS). Data analysis was carried out in the computer environment using SPSS (IBM SPSS Statistics 20) package program. Percentage, average, frequency tables and descriptive statistics were used to evaluate the data. The total AAS score of the students was $84,76 \pm 8,47$ (min-max;60-110) and it was seen that the subscale scores of positive ageism for the elderly was $33,03 \pm 5,10$, negative ageism for the elderly was $16,85 \pm 3,82$ and restricting life of the elderly was $34,88 \pm 3,46$. Statistically significant differences were found between gender and negative ageism for the elderly subscale scores, women had more positive attitude towards elderly discrimination ($p < 0.05$). It was determined that there was a significant difference between the "working status" and the ASS total and all sub-dimensions mean scores ($p < 0.05$). The ones who live in a extended family, statistically had higher average scores in total AAS and negative ageism for the elderly subscale scores ($p < 0.05$). In this study, it was determined that students' attitudes towards ageism were higher positive and these attitudes were influenced by gender, family structure and working status.

Keywords: elderly, discrimination, attitude, student

Giriş

Yaşlılık; tüm canlılarda görülen, doğumla başlayıp ölümle sonuçlanan, bedenen, ruhen ve sosyal yönden fonksiyonel kayıpların görüldüğü fizyolojik bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Özdemir ve Bilgili, 2016; Tunçay, 2020; Yelden, 2020). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) kronolojik olarak 65 yaş ve üzeri grubu yaşlı olarak kabul etmektedir (WHO, 2015).

Temel sağlık hizmetlerinin gelişmesi, hastalıklarda erken tanı ve tedavi yöntemlerinin uygulanması, doğurganlık hızlarının düşmesi, sosyal ve beslenme koşullarının iyileşmesi ve halk sağlığı hizmetlerinin önem kazanması nedeniyle, doğuşta beklenen yaşam süresi uzamaktadır. Yaşam süresinin artması yaşlı nüfus oranını da tüm dünyada hızla artırmaktadır (Vefikuluçay ve Terzioğlu, 2011; Bongaarts, 2006). Dünya genelinde yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı, 2019 yılında yaklaşık olarak %13 iken bu oran 2025 yılında %15'e, 2030 yılında %17'ye ve 2050 yılında ise yaklaşık %22'ye çıkacağı öngörülmektedir (UN,2019; Ayaz Alkaya ve Birimoğlu Okuyan, 2017). Ülkemiz Dünyaya göre daha genç nüfusa sahip olsa da, 2019'da yaşlı nüfusun oranı %9,1 iken, 2023 yılında bu oranın % 10.2'ye, 2050 yılında % 20.8'e ve 2075 yılında ise % 27.7'ye kadar artacağı ve ülkemizde "çok yaşlı" nüfuslu ülkeler arasına dâhil olacağı öngörülmektedir (TUİK, 2019).

Dünyada ve ülkemizde yaşlı nüfusun hızla artması, sağlık, sosyal çevre ve güvenlik, kültürel faaliyetler, eğitim ve iş olanakları ve aile yaşantısı gibi birçok yönden toplumu etkilemektedir (Can, Tambağ, Hüzmetli Doğru ve Duman., 2020). Bu durum yaşlıların aile ve toplum içinde sorunlar yaşamasına ve yaşlı ayrımcılığına neden olabileceği düşünülmektedir (Vefikuluçay ve Terzioğlu, 2011).

Amerika Ulusal Yaşlılık Enstitüsü Başkanı Robert Butler tarafından, ilk kez 1969 yılında yaşlı ayrımcılığı terimi; yaşlı insanlara karşı ön yargı ve ayrımcılığı tanımlamak amacıyla kullanılmıştır (Akdemir, 2007). Yaşlı ayrımcılığını Vefikuluçay ve Terzioğlu, “*Bir kişiye yalnızca yaşı nedeni ile gösterilen farklı tavır, ön yargı, davranış ve eylemleri içinde barındıran çok boyutlu bir terim*” olarak tanımlamışlardır (Vefikuluçay ve Terzioğlu, 2011). Palmore ise “*ileri yaştaki bireylere yönelik ön yargıyı ifade eden tutum ve davranışlar*” olarak tanımlamıştır (Palmore, 2004).

Çekirdek aile yapısının yaygınlaşması, yaşlılığa dair geliştirilen önyargılar, kuşaklar arasındaki fark, yaşlıların hoşgörüsüz sabit fikirli olarak görülmesi, yaşlının toplumdan izole olması, fiziksel ve ruhsal problemlilerle olarak düşünülmesi yaşlı ayrımcılığın nedenleri arasında sayılabilmektedir (Ucun, Mersin ve Öksüz, 2015). Aynı zamanda gençlerin yaşlılara karşı olumsuz duygu ve düşüncelere sahip olması, önyargılı davranışlarda bulunması, yaşlı bireyle zaman geçirmekten kaçınması ve iletişime geçmek istememesi gibi olumsuz davranışlar da yaşlı ayrımcılığı içerisinde yer almaktadır (Dibekli, Akkan ve Kaçan Softa, 2018; Dinçer, Usta ve Bayram, 2016).

Bu çalışma bir devlet üniversitesinde sağlık bakım hizmetleri bölümünde öğrenim gören, eğitim aşamasında ve meslek hayatında özellikle hasta ve yaşlı bireylere sağlık bakım hizmeti sunacak olan, üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik algılarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte olan çalışma, kurum izni alındıktan sonra, Şubat-Mart 2018 tarihleri arasında, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 160 sağlık bakım hizmetleri bölümü öğrencisiyle yapıldı. Veriler sosyo-demografik özellikleri içeren kişisel bilgi formu ve Türkçe geçerliliği ve güvenilirliği 2008 yılında Vefikuluçay ve Terzioğlu tarafından yapılan, 23 madde ve 3 alt boyuttan (yaşlının yaşamını sınırlama, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık) oluşan Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) kullanılarak toplandı. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan 115 olup, puan arttıkça yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumunda arttığını göstermektedir.

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (IBM SPSS Statistics 20) paket programı kullanılarak yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, ortalama, frekans tabloları ve tanımlayıcı istatistiklerden yararlanıldı. Normal dağılıma uymayan verilerin iki bağımsız grubun ölçüm değerlerinin karşılaştırılmasında Mann-Whitney U, bağımsız üç ve daha fazla grubun ölçüm değerlerinin karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Bulgular

Yaş ortalaması 20,70±3,30 olan araştırmaya katılan öğrencilerin %76,2'i kadın, %62,5'i evde hasta bakımı programı öğrencisi, %58,1'i anadolu lisesi mezunu, %66,9'i orta gelirli, %36,2'si köyde yaşamakta, %92,5'i eğitim döneminde çalışmıyor ve %63,1'i çekirdek aile yapısına sahiptir. Katılımcıların çoğunluğunun (%65) hayatında yaşlı bir bireyle yaşadığı,

%75,6'sının mezun olduktan sonra geriatri servisinde çalışmak istediği ve %58,8'inin daha önce hiç yaşlı hasta bakmadığı belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri

Özellikler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	122	76,2
Erkek	38	23,8
Bölüm		
Evde hasta bakımı	100	62,5
Yaşlı bakımı	60	37,5
Mezun olunan lise		
Anadolu lisesi	95	59,4
Düz lise	42	26,2
Sağlık Meslek Lisesi	23	14,4
Çalışma durumu		
Evet	12	7,5
Hayır	148	92,5
Gelir durumu		
Kötü	58	36,2
Orta	57	35,6
İyi	45	28,1
Çocukluğunu geçirdiği yer		
Köy	58	36,2
İlçe	57	35,6
İl	45	28,1
Aile yapısı		
Çekirdek	101	63,1
Geniş	51	31,9
Parçalanmış	8	5,0
Yaşlı bireyle yaşama durumu		
Evet	104	65,0
Hayır	56	35,0
Yaşlı hastaya bakma durumu		
Evet	66	41,2
Hayır	94	58,8
Mezun olduktan sonra geriatri servisinde çalışmayı isteme		
Evet	121	75,6
Hayır	39	24,4

Öğrencilerin YATÖ toplam puan ortalaması $84,76 \pm 8,47$ olup (Min-Max; 60-110), yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları $33,03 \pm 5,10$ iken, yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları $16,85 \pm 3,82$ dir. Ayrıca yaşlının yaşamını sınırlama alt boyutu puan ortalamaları $34,88 \pm 3,46$ olduğu görüldü (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği ve alt boyutları tanımlayıcı istatistikleri

Ölçek ve Alt Boyutları	Ort±SS	Medyan	Min-Max Puan
Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği Toplam	84,76±8,47	84,50	60,00-110,00
Yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık	33,03±5,10	33,00	8,00-54,00
Yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık	16,85±3,82	17,00	8,00-27,00
Yaşlının yaşamını sınırlama	34,88±3,46	35,00	24,00-42,00

Mezun olunan lise, öğrenim gördüğü program, çocukluğunu geçirdiği yer, gelir durumu, daha önce yaşlı birey bakma ve yaşlı bireyle yaşama, mezun olduktan sonra geriatri servisinde çalışmayı isteme durumlarının öğrencilerin YATÖ toplam ve alt boyut puanlarını etkilemediği saptandı ($p>0,05$). “Cinsiyet” değişkenine göre yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu, kadınların yaşlı ayrımcılığına ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları tespit edildi ($p<0,05$). “Çalışma durumu” değişkeni ile YATÖ toplam ve tüm alt boyutlar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, çalışan katılımcıların yaşlı ayrımcılığı tutumlarının daha olumlu olduğu saptandı ($p<0,05$) (Tablo 3). “Aile yapısı” değişkeniyle YATÖ toplam ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu, geniş aile yapısına sahip olanların yaşlı ayrımcılık tutumlarının olumlu olduğu belirlendi ($p<0,05$).

Tablo3. Öğrencilerin sosyo demografik özelliklerinin Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği ve alt boyutları ile karşılaştırılması

Özellikler	Yaşlının yaşamını sınırlama	Yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık	Yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık	Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği Toplam
Cinsiyet				
Kadın	86,14	78,42	84,95	84,85
Erkek	62,41	87,17	66,20	66,54
	z=-2,769 p=0,006	z=-1,020 p=0,308	z=-2,187 *p=0,029	z=-2,129 *p=0,033
Bölüm				
Evde hasta bakımı	78,00	78,34	76,76	76,72
Yaşlı bakımı	84,67	84,10	86,72	86,80
	z=-1,020 p=0,308	z=-1,020 p=0,308	z=-1,020 p=0,308	z=-1,020 p=0,308
Çalışma durumu				
Evet	113,92	110,58	95,04	112,29
Hayır	77,79	78,06	79,32	77,92
	z=-2,609 **p=0,009	z=-2,346 *p=0,019	z=-1,135 p=0,257	z=-2,474 *p=0,013
Yaşlı bireyle yaşama durumu				
Evet	84,70	83,05	77,03	82,30
Hayır	72,70	75,77	86,95	77,15
	z= -1,570 p=0,116	z= -0,951 p=0,342	z= -1,296 p=0,195	z= -0,671 p=0,502

Yaşlı hastaya bakma durumu				
Evet	82,83	83,92	82,83	83,27
Hayır	78,86	78,10	78,87	78,56
	z= -0,536	z= -0,786	z= -0,534	z= -0,633
	p=0,592	p=0,432	p=0,593	p=0,527
Mezun olduktan sonra geriatri servisinde çalışmayı isteme				
Evet	80,30	83,19	82,88	83,01
Hayır	81,12	72,15	73,13	72,71
	z= - 0,096	z= -1,298	z= -1,147	z= -1,209
	p=0,924	p=0,194	p=0,252	p=0,227
Mezun olunan lise				
Anadolu Lisesi	84,33	76,06	81,21	80,19
Düz Lise	82,11	87,58	78,63	84,95
Sağlık Meslek Lisesi	61,76	85,89	80,98	73,65
	x ² = 4,500	x ² = 2,179	x ² =0,094	x ² =0,896
	p=0,105	p= 0,336	p=0,954	p=0,639
Gelir durumu				
Kötü	63,44	81,61	65,50	61,39
Orta	80,30	78,41	80,95	80,44
İyi	84,47	85,35	82,48	84,56
	x ² = 1,557	x ² = 0,710	x ² = 1,041	x ² = 1,872
	p=0,459	p=0,701	p=0,594	p=0,392
Çocukluğunu geçirdiği yer				
Köy	77,40	80,41	79,13	79,19
İlçe	84,45	83,44	80,42	83,11
İl	79,50	76,89	82,37	78,89
	x ² = 0,701	x ² = 0,506	x ² = 0,125	x ² = 0,282
	p=0,704	p=0,776	p=0,939	p=0,869
Aile yapısı				
Çekirdek	83,30	80,94	86,93	85,47
Geniş	73,13	74,49	66,64	67,60
Parçalanmış	92,12	113,25	87,69	100,00
	x ² =2,183	x ² = 4,897	x²= 6,752	x²= 6,547
	p=0,336	p=0,086	*p=0,034	*p=0,038

z: Man Whitney U, x²:Kruskall Wallis H test , *p<0,05 **p<0,01

Tartışma

Dünya genelinde ve ülkemizde teknolojiye bağlı olarak hayatta kalma sürelerinde uzama ve doğum oranlarının azalmasına bağlı olarak yaşlı nüfusunun arttığı görülmektedir. Artan yaşlı nüfusa bağlı olarak da toplum ve ailelerde yaşlılara yönelik bazı sorunların ortaya çıktığı ve yaşlıların ayrımcılığa maruz kaldığı görülmektedir (Vefikuluçay ve Terzioğlu, 2011; Kurtkapan, 2019; Tekin ve Kara, 2018). Sağlık bakım hizmetleri bölümü öğrencilerinin, yaşlı bireylere yönelik ayrımcılık, algı, tutum ve duygularının incelendiğimiz mevcut araştırmamızda, öğrencilerin yaşlılara karşı olumlu tutuma sahip olduğu bulunmuştur (Tablo 2). Araştırma bulgularımızla paralel olarak yaşlıya yönelik öğrencilerin olumlu tutumlara sahip olduklarına dair literatürde birçok çalışma bulunmaktadır (Ayaz Alkaya ve Birimoğlu Okuyan, 2017; Yardımcı Gürel, 2019; Bozdoğan Yeşilot, Yeşil Demirci ve Öztunç, 2020; Altay ve Aydın, 2015; Adıbelli, Türkoğlu ve Kılıç, 2013). Üniversite öğrencileri ile yapılan bazı çalışmalarda ise araştırmamızın aksine yaşlı ayrımcılığına ilişkin öğrencilerin tutumlarının olumsuz olduğu belirtilmiştir (Van Leeuwen, Oosterhuis ve Ruyter, 2016; Frost ve Ranse, 2015; Luo, Zhou, Jin, Newman ve Liang., 2013). Modern hayatın getirdiği

yaşam tarzı, aile bağlarının zayıflaması ve kuşaklar arası farkın artmasına rağmen kültürümüzde yaşlı bireylere saygı hala önemini koruyan toplumsal bir miras olarak gözlenmektedir (Bozdoğan Yeşilot vd., 2020). Yapılan çalışmada öğrencilerin yaşlı bireylere yönelik olumlu tutuma sahip olmaları, yaşlıya önem ve değer vermeleri; yetişme kültürleri ve temel sağlık bakım hizmetlerine yönelik aldıkları eğitimden kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmamızda YATÖ, yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları ile “Cinsiyet” değişkeni arasında anlamlı düzeyde fark olduğu, kadın katılımcıların yaşlı ayrımcılığına ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir (Tablo 3). Çalışmamıza benzer şekilde kadınların yaşlı ayrımcılığına yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri sonucuna ulaşan çalışmalar bulunmaktadır (Kurtkapan, 2019; Dinçer vd., 2016; Güven, Muz ve Ertürk, 2012). Yapılan bazı çalışmalarda ise cinsiyet değişkenine göre yaşlı ayrımcılığı tutumunda istatistiksel olarak bir fark olmadığını belirtmektedir (Ayaz Alkaya ve Birimoğlu Okuyan, 2017; Bozdoğan Yeşilot vd., 2020; Uzun vd., 2015). Mevcut araştırmada kadınların yaşlı ayrımcılığına yönelik daha pozitif tutuma sahip olmalarının yapı olarak erkeklere göre daha hassas ve şefkatli olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Çalışmamızda YATÖ toplam puan ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları ile “Aile yapısı” değişkeni arasında anlamlı fark olduğu, geniş aile yapısına sahip olan katılımcıların yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlendi (Tablo 3). Bozdoğan Yeşilot ve arkadaşlarının (2020) hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile yaptıkları çalışmalarında çalışmamıza benzer şekilde geniş aile yapısına sahip olan katılımcıların yaşlı ayrımcılığına karşı daha pozitif tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Bozdodağan vd., 2020). Mühendislik, işletme ve tıp fakültelerinde okuyan öğrencilerle yapılan diğer bir çalışmada da benzer şekilde geniş ailede yaşayan öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Dinçer vd., 2016). Yapılan başka bir araştırmada çalışmamızın aksine çekirdek aile yapısına sahip olan katılımcıların yaşlı ayrımcılığına yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür (Dibekli vd., 2018). Geniş aile yapısına sahip olan katılımcıların yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının daha olumlu olmasının ülkemizde kültürel olarak geniş ailede yaşlı bireylere saygı gösterilmesine bağlı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda YATÖ toplam puan ve tüm alt boyutlarının puan ortalamaları ile “Çalışma durumu” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu, çalışan katılımcıların yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptandı ($p < 0,05$). Ekonomik durum, yaşlının bakım maliyetinin aile tarafından maddi bir yük olarak algılanması ve yaşlının ekonomik verimliliğini geride bırakması yaşlı ayrımcılığının nedenleri arasında görülmektedir. Çalışan bireylerin ekonomik olarak daha iyi düzeyde olması yaşlı ayrımcılığına karşı tutumlarını olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan sağlık bakım hizmetleri bölümü öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumlarının yüksek olduğu; cinsiyet, aile yapısı ve çalışma durumunun katılımcıların yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını etkilediği görüldü. Meslek hayatında daha çok yaşlı bireylere hizmet sunacak olan sağlık bakım hizmetleri bölüm öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin daha olumlu tutumlar sergilemeleri için;

- Bölüm eğitim müfredat içeriklerinde yaşlı ve yaşlı ayrımcılığına ilişkin konuların artırılması,
- Var olan ders içeriklerinin genişletilmesi,
- Eğitim dönemlerinde yaşlı bireylerin sağlık hizmeti aldığı birimlerde teorik eğitimi desteklemek ve yaşlılarla iletişimlerini geliştirmek amacıyla uygulamalı eğitimlerin artırılması önerilir

Kaynaklar

Adıbelli D, Türkoğlu N, Kılıç D. (2013). Öğrenci Hemşirelerin Yaşlılığa İlişkin Görüşleri ve Yaşlılara Karşı Tutumları. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi; 6(1): 2-8.

Akdemir N, Çınar Fİ, Görgülü Ü. (2007). Perception of ageing and ageism. Turkish Journal of Geriatrics. 2007;10(4):215-22.

Altay, B., & Aydın, T. (2015). Evaluation of the attitudes of nursing students towards ageism. Journal of Education and Research in Nursing, 12 (1), 11-18.

Ayaz Alkaya, S., ve Birimoğlu Okuyan, C. (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Bireylere Yönelik Tutumları. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 4(1), 43-52.

Bongaarts J (2006). How long will we live? Population and Development Review. 32(4): 605-628.

Boz, H., Gökçe, N., Özüstün Kıral, A., Ercan, C. M., Selvi, N., Ünlü, D., & Yılmaz, G. (2017). Sağlık Bilimleri Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Sağlık Akademisi Kastamonu, 2(1), 0-0.

Bozdoğan Yeşilot, S., Yeşil Demirci, P., & Öztunç, G. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına Yönelik Tutumlarının Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10(1), 87-93.

Can R, Tambağ H, Hüzmetli Doğru E, Duman F. (2020). Öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları: bir üniversite örneği. ADYÜ Sağlık Bilimleri Derg. ;6(1):68-76. doi:10.30569.adiyamansaglik.669761

Dibekli, E., Akkan, K., ve Kaçan Softa, H. (2018). Toplumda Yaşayan Bireylerin Yaşlı Ayrımcılığı Tutum ve Düzeylerinin İncelenmesi. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 11(2), 8-15.

Dinçer, Y., Usta, E., & Bayram, S. (2016). Üniversite Öğrencileri Gözüyle Yaşlılık Nasıl Algılanıyor. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 9(1), 26-38.

Doherty M, Mitchell EA, O'Neill S. (2011). Attitudes of Healthcare Workers towards Older People in a Rural Population: A Survey Using the Kogan Scale. Nursing Research and Practice; Article ID 352627.

Frost, J. , & Ranse, K. (2015). Assessing ageist behaviours in undergraduate nursing students using the Relating to Older People Evaluation (ROPE) survey. *Australasian Journal on Ageing*, 35 (1), 58-61.

Güven, Ş.D., Muz, G.U. & Ertürk N.E. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*,15(2): 99-103.

Kurtkapan, H. (2019). Gençlerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları Nevşehir Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergi*, 9(1), 220-237.

Luo, B., Zhou, K., Jin, E.J., Newman, A., & Liang, J. (2013). Ageism among college students: a comparative study between U.S. and China. *Journal of Cross Cultural Gerontology*, 28, 49-63.

No. ST/ESA/SER.A/423.

Özdemir, Ö., Bilgili, N., 2016. Attitudes Of Turkish Nursing Students Related to Ageism. *The Journal of Nursing Research*. (24)3; 211-216

Palmore EB. (2004). Ageism in Canada and the United States. *J Cross Cult Gerontol*;19(1).

Rathnayake S, Athukorala Y, Siop S. (2016). Attitudes toward and Willingness to Work with Older People Among Undergraduate Nursing Students in A Public University in Sri Lanka: A Cross Sectional Study. *Nurse Educ Today*; 36: 439-444.

Tekin, Ç. S., Kara, F. (2018). Dünyada ve Türkiye’de Yaşlılık. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(1), 219-229.

Tunçay, G. Y. (2020). Toplumda Yaşa Bağlı Ayrımcılık. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-5.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). İstatistiklerle Yaşlılar, (2019). Haber Bülteni; Sayı: 30567.

Ucun, Y., Mersin, S. ve Öksüz, E. (2015). Gençlerin yaşlı bireylere karşı tutumu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37):1143-1148.

United Nations (UN), Department of Economic and Social Affairs. Population Division World Population Prospects: The 2019 Revision, Key Findings and Advance Tables. Working Paper

Van Leeuwen, E., Oosterhuis, & M., Ruyter, S. (2016). Anxiety and categorisation effects in student nurses' attitudes towards young and older patients: A dual pathway model. *Nurse Education Today*, 39, 170-175.

Vefikuluçay D, Terzioğlu F (2011). Development and psychometric evaluation of ageism attitude scale among the university students. *Turkish Journal of Geriatrics* 14(3): 259-268.

World Health Organization. (2015). World report on ageing and health. World Health Organization

Yardımcı Gürel, T. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 11(4), 381-389.

Yelden, Ş. (2020). Türkiye’de Sağlık ve Yaşlı Bakım Alanında Yaşlılığa İlişkin Ayrımcı Tutumların Değerlendirilmesi. *Aydın Sağlık Dergisi*, 6(1), 1-12.